

TRIDESET GODINA OD SMRTI PROF. ANTUNA STEPINCA

PRIPREMIO:
Branko Nadilo

Djelo koje je i danas podjednako vrijedno korisno

Na osnovi njegovih hidroloških podloga projektirane su i izvedene gotovo sve ondašnje hidroenergetske građevine u Hrvatskoj, ali i niz vrlo složenih hidrotehničkih projekata u inozemstvu

Opći podaci

Navršilo se eto punih trideset godina od smrti prof. Antuna Stepinca, dipl. ing. građ., cijenjenog stručnjaka za hidrotehniku odnosno hidrologiju, koji je najveći osobni doprinos dao rješavanju praktičnih hidrotehničkih problema. Ujedno je bio i profesor Građevinskog fakulteta Zagrebačkog sveučilišta, a u dva je navrata (1974.-1978.) bio i prodekan. Ostao je u trajnom sjećanju svojim mnogobrojnim studentima, osobito među onima kojima je potaknuo i posebnu ljubav prema hidrotehnici i hidrologiji. Sjetili su ga se i njegovi kolege iz *Elektroprojekta* d.d. u kojem je bio i jedan od utemeljitelja. Tako je u predvorju *Elektroprojekta* 25. siječnja 2014., postavljena njegova bista koju je izradio kipar Hrvoje Urumović, docent na Akademiji primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci. Tom je prigodom glavni direktor Kruno Galić, dipl. ing. građ., između ostalog rekao da je to odavanje dužnog priznanja i počasti prof. Stepincu, zaslužnom pedagogu, inženjeru i projektantu čije djelo unatoč proteklim desetljećima u kojima ga nema među nama ne prestaje biti podjednako vrijedno i korisno.

U spomen na prof. Antuna Stepinca *Elektroprojekt* je izdao i posebnu knjižicu posvećenu cijenjenom znanstveniku i stručnjaku. Uredio ju je Kruno Galić, likovno opremio *Bernardić studio* iz Zagreba, a tiskao *Prodigital* d.o.o. iz Zagreba. U knjižici su pretiskani prilogi za biografiju iz *Hrvatskoga leksikona* i *Leksikona građevinarstva* te manji fragment iz knjige *Istaknute osobe u Hrvatskom vodnom gospo-*

Portret prof. Antuna Stepinca

darstvu, ali i skraćeni nekrolog iz časopisa *Građevinar* te nekoliko odlomaka i skica iz radova prof. Stepinca. Na naslovnoj je stranici portret prof. Stepinca kojega je 1948. tijekom jednoga stručnog sastanka u olovci izradio Ivan Einwalter, dipl. ing. el. Knjižica je također opremljena sačuvanim fotografijama koje su snimili suradnici i prijatelji prof. Stepinca.

U predgovoru stoji da je prof. Stepinac jedan od suosnivača današnjeg *Elektroprojekta* i da je u njemu radio neprekidno od dana osnutka – od 1. travnja 1949. do smrti 8. siječnja 1985. Pritom odlazak na Građevinski fakultet nije promijenio njegov odnos prema *Elektroprojektu*, u koji je redovito dolazio u ranim jutarnjim satima, a taj je običaj zadržao i nakon odlaska u mirovinu.

U *Elektroprojektu* je praktički cijeli radni vijek vodio hidrološku grupu i uživao veliko poštovanje i povjerenje svih koji su s njim surađivali ili im je bio izravno nadre-

đen. Na osnovi hidroloških podloga, koje je često osobno izrađivao ili sudjelovao u njihovoj izradi, projektirane su i izvedene gotovo sve ondašnje hidroenergetske građevine u Hrvatskoj, ali i niz vrlo složenih hidrotehničkih projekata u inozemstvu.

U svoje se doba ponekad morao nositi i s vrlo neugodnim izmišljenim političkim problemima. Međutim, uvijek je bio izvan politike i jedino ga je zanimala tehnička struka i vrijeme koje je provodio u svom vinogradu.

Od vrijednih se znanstvenih i stručnih radova posebno izdvaja predavanje koje je održao u ondašnjoj JAZU te suradnja u izradi monografije *Krš Jugoslavije* za koju je napisao opsežno poglavlje *Otjecanje u dinarskom kršu*. Dio je tog članka otisnut u spomenutoj knjižici, a objavljen je i jedan odlomak iz neobjavljenog rukopisa o hidrološkim analizama i studijama te zaključni osvrt iz posljednje recenzije koju je napisao u ožujku 1984. godine.

Tijekom 36 godina rada u *Elektroprojektu* svaka je složena hidrotehnička građevina zasnovana na njegovim podlogama bila najbolje moguće projektirana, ponajprije zbog stvarnih hidroloških parametara koji su se vrlo često određivali iz oskudnih i skromnih osnovnih podloga.

O prof. Stepincu teško je bilo što dodatno reći osim da se u njegovu slučaju u cijelosti potvrdila česta rečenica iz mnogih nekrologa da će njegovo djelo ostati zauvijek zapamćeno i cijenjeno. Odlučili smo se stoga prenijeti ono što je o njemu napisao današnji prof. dr. sc. Ranko Žugaj, profesor hidrologije na Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (časopis *Građevinar* br. 1./1985., str. 49) jer je taj napis zapravo i najveći dio spomenute knjižice. Osim toga, otac autora tog napisa prof. dr. sc. Mladen Žugaj (1915.-2003.) bio je dugogodišnji suradnik prof. Antuna Stepinca, a i nje-

Proslava 25. obljetnice *Elektroprojekta*

gova se bista također nalazi u predvorju *Elektroprojekta* u Zagrebu.

Nekrolog iz časopisa *Građevinar*

Profesor Antun Stepinac rođen je 1. prosinca 1908. u Vrhovcu kraj Karlovca. Realnu gimnaziju završio je u Karlovcu, a 1938. godine diplomirao je na Građevinskom odsjeku Tehničkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Prof. Stepinac bio je intelektualac velike opće kulture i erudicije, a od mnogih lijepih osobina njegova karaktera posebno su do izražaja dolazili: iznimno poštenje, ljubav prema ljudima i želja da im u svakoj prilici pomogne.

U dugogodišnjoj inženjerskoj praksi prof. Stepinac je svoj vrlo velik radni kapacitet posvetio najvećim dijelom hidrotehnici, i to posebno hidrologiji, gdje je postigao vrijedne stručne i znanstvene rezultate. Bogatu praksu započeo je u Tehničkom odjeljenju ondašnje Savske banovine u Zagrebu. Nakon toga radio je u Splitu, Pakracu, Sisku i povremeno u Zagrebu. Od travnja 1947. godine bio je projektant u građevinskom poduzeću Hidroelektra, a nakon odvajanja projektiranja od operative ostao je u inženjerskom projektnom zavodu do ožujka 1949. godine. U projektnoj organizaciji *Elektroprojekt*, gdje je bio jedan od

osnivača, radio je od travnja 1949. godine. Od 1953. tri je godine obavljao dužnost rukovodioca Hidrološkoga odjela Republičkoga hidrometeorološkog zavoda u Zagrebu, radeći usporedo i u *Elektroprojektu*. Godine 1965. prelazi na Građevinski fakultet u Zagrebu, na kojem ostaje do 1980. godine kada je, u zvanju izvanrednoga profesora, umirovljen. Odlaskom na fakultet, i kasnije u mirovinu, njegova stalna suradnja s *Elektroprojektom* nije prestala,

Osnovao je i dugo vremena vodio, dajući joj do zadnjega časa svoj osobni pečat, hidrološku grupu *Elektroprojekta*, u kojoj je, uz redovni stručni rad, odgajao mlade stručnjake za hidrološku specijalizaciju. Uz duboko međusobno razumijevanje sudjelovao je u ispravnom usmjeravanju njihova rada sve do kraja svoga života.

U Jugoslaviji se u građevinsko projektiranje hidrologija kao disciplina primijenjene znanosti uvodi nakon Drugoga svjetskog rata, dobivajući tek tada svoje pravo mjesto, i to zaslugom svega nekoliko ljudi. Naročito istaknuto mjesto među njima zauzima prof. Antun Stepinac. Kada je 1965. godine postao nastavnik na Građevinskom fakultetu u Zagrebu, prof. Stepinac je organizirao nastavu hidrologija na znanstvenim osnovama koristeći svoje već tada veliko iskustvo. Za rad na sveučilištu pokazao je sve osobine vrsnoga profesora, prenoseći

Prof. Stepinac (u sredini s torbom) s najbližim suradnicima u Etiopiji 1960.

nego je u njemu nastavio raditi sve do svoje smrti.

Tijekom svojega dugogodišnjeg rada u *Elektroprojektu* uživao je veliko poštovanje i povjerenje svih radnika. Obavljao je brojne i različite dužnosti. Bio je zamjenik generalnoga direktora, šef *Hidrobiroa*, predsjednik Poslovnoga odbora i Radničkoga savjeta, a u više navrata i član različitih komisija organa upravljanja. Za višegodišnjega rukovođenja radom Hidrotehničkoga laboratorija *Elektroprojekta* istakao se svojim stručnim i organizacijskim sposobnostima.

studentima na znalački način ona znanja koja će im biti najvažnija u njihovoj inženjerskoj praksi. Vrlo je zaslužan za odgoj mnogih generacija mladih građevinskih inženjera hidrotehničara, a kod nekih od njih pobudio je i posebnu ljubav za hidrologiju. Zbog svega toga njegovo je djelovanje nezaobilazno i od najveće je važnosti za uvažavanje i razvoj hidrologija u Hrvatskoj. Pored svoje stručne, znanstvene i pedagoške djelatnosti bio je izuzetno aktivan u stručnim i (tadašnjim) samoupravljačkim organima fakulteta. U dva je manda-

Prof. Stepinac u Iranu 1966.

te bio prodekan (1974. - 1978.), a predsjedavao je ili bio članom niza stručnih i samoupravnih komisija.

Profesor Stepinac mjerodavno je sudjelovao u pionirskim pothvatima *Elektroprojekta* za korištenje bogatoga hidroenergetskog potencijala naše zemlje. Rukovodio je izradom hidroloških obrada koje su bile podloga svih važnijih hidroenergetskih objekata u Hrvatskoj, izvedenih prema projektima *Elektroprojekta*. Od vrlo velikoga broja njegovih hidroloških studija najznačajnije su hidrologije slivova: Rječine, Ličanke i Lokvarke, Kupe s Dobrom, Mrežnicom i Koranom, Like i Gacke, Krke i Zrmanje, Cetine, jugozapadne Bosne, Neretve, Imotsko-bekijskoga polja s Ričicom, Vrlikom, Tihaljinom, Mladom i Trebižatom, Orhlave, Vuke, zagrebačke Medvednice, gornje i srednje Drave, do studije u okviru sliva Save.

Prof. Stepinac i njegova kći Mira

hidrološkim obradama projektirani su i izvedeni složeni hidrotehnički objekti u Burmi, Siriji, Etiopiji i Iranu, a bio je aktivno uključen i u problematiku projekta na osnovi kojega se je, nakon njegova odlaska u mirovinu, radilo za Alžir.

Složene hidrološke probleme, u suštinu kojih je ulazio urođenim inženjerskim osjećajem, njegovao je originalnim i tehnički duhovitim pristupima, ne samo na temelju izvanrednoga znanja hidrologije i hidraulike, nego i srodnih znanstvenih grana: meteorologije i geologije. Pri projektiranju objekata u našim složenim krškim uvjetima, posebno je studirao i razradio znanstvene postupke vrlo značajne za primije-

Prof. Stepinac na jednom sastanku u JAZU 1983.

Od velike su vrijednosti hidrološke studije koje je u *Elektroprojektu* izradio za inozemstvo. U vrijeme kada se naše građevinarstvo počelo javljati pri radovima u inozemstvu, neki radovi prof. Stepinca imali su značajnu ulogu i predstavljaju pionirske pothvate. Prema njegovim

njenu inženjersku hidrologiju. Njegovo je iskustvo bilo upravo dragocjeno pri rješavanju takvih netipičnih problema. Znanstvene i stručne rezultate do kojih je došao tokom rada na mnogobrojnim projektima i studijama prof. Stepinac objavio je u više od 20 vrijednih radova u časopisima i posebnim monografijama. Na mnogim je znanstvenim i stručnim skupovima sudjelovao s referatima i diskusijama. Za svoje zasluge, 1969. godine odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem, a 1975. godine Ordenom rada s crvenom zastavom. Profesor Stepinac proživio je život pun rada i stručnoga uspjeha. Cijeloga života bio je u pravom značenju čovjek rijetkoga poštenja i pun razumijevanja za svakoga. Uspomena na poštovanoga i dragog čovjeka ostat će u trajnom sjećanju, a njegovo će djelo živjeti i biti nastavljeno. (Ranko Žugaj: In memoriam, *Građevinar* 37 (1985) 1, 49; sve ilustracije uz tekst iz knjižice koju je izdao *Elektroprojekt*)